

Exam. Code : 103202

Subject Code : 1029

B.A./B.Sc. 2nd Semester**POLITICAL SCIENCE (Modern Political Theory)**

Time Allowed—3 Hours] [Maximum Marks—100

Note :— Attempt **FIVE** questions, selecting at least **ONE** question from each section. The **fifth** question may be attempted from any section.

SECTION—A

1. Define Political System and discuss its main characteristics. 20
2. Define Political Culture. Discuss its various types. 20

SECTION—B

3. "Rights and Duties are co-related". Discuss. 20
4. What do you mean by Universal Declaration of Human Rights ? Explain its important provision. 20

SECTION—C

5. Discuss the meaning and various types of Liberty. 20
6. Define Liberty and Equality. Explain the relationship between liberty and equality. 20

SECTION—D

7. Define Democracy. Explain the conditions essential for its success. 20
8. Critically examine the Elitist Theory of Democracy. 20

(Punjabi Version)

ਨੋਟ : ਕੁੱਲ ਪੰਜ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਕਰੋ। ਭਾਗ ਓ, ਅ, ਏ ਅਤੇ ਸ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ-ਇੱਕ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਕਰਨਾ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੈ। ਪੰਜਵਾਂ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਕਿਸੇ ਵੀ ਭਾਗ ਵਿੱਚੋਂ ਕਰੋ।

ਭਾਗ—ਓ

1. ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਦੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਦਿਉ ਅਤੇ ਇਸਦੇ ਮੁੱਖ ਲੱਛਣਾਂ ਦਾ ਵੇਰਵਾ ਦਿਉ। 20
2. ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਸੱਭਿਆਚਾਰ ਦੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਦੱਸੋ। ਇਸ ਦੀਆਂ ਕਿਸਮਾਂ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰੋ। 20

ਭਾਗ—ਅ

3. “ਅਧਿਕਾਰ ਅਤੇ ਕਰਤੱਵ ਸਹਿ-ਸੰਬੰਧਿਤ ਹਨ।” ਵਿਆਖਿਆ ਕਰੋ। 20
4. ਮਨੁੱਖੀ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਸਰਵ-ਵਿਆਪੀ ਘੋਸ਼ਨਾ ਤੋਂ ਤੁਹਾਡਾ ਕੀ ਭਾਵ ਹੈ ? ਇਸ ਘੋਸ਼ਨਾ ਦੀਆਂ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ ਦਾ ਵਰਨਣ ਕਰੋ। 20

ਭਾਗ—ੲ

5. ਸੁਤੰਤਰਤਾ ਦੇ ਅਰਥਾਂ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰੋ ਅਤੇ ਇਸ ਦੀਆਂ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਕਿਸਮਾਂ ਦਾ ਵਰਨਣ ਕਰੋ। 20
6. ਸੁਤੰਤਰਤਾ ਅਤੇ ਸਮਾਨਤਾ ਦੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਦਿਉ। ਸੁਤੰਤਰਤਾ ਅਤੇ ਸਮਾਨਤਾ ਵਿਚਲੇ ਸੰਬੰਧਾਂ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰੋ। 20

ਭਾਗ—ਸ

7. ਲੋਕਤੰਤਰ ਦੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਦਿਉ। ਇਸਦੀ ਕਾਮਯਾਬੀ ਲਈ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹਾਲਾਤ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰੋ। 20
8. ਲੋਕਤੰਤਰ ਦੇ ਵਿਸ਼ਿਸ਼ਟ-ਵਰਗੀ ਸਿਧਾਂਤ ਦੀ ਆਲੋਚਨਾਤਮਕ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰੋ। 20

(Hindi Version)

नोट :— प्रत्येक भाग में से कम से कम एक प्रश्न का चयन करते हुए, कुल पांच प्रश्न करें। पांचवां प्रश्न किसी भी भाग में से किया जा सकता है।

भाग-क

1. राजनीतिक प्रणाली को परिभाषित करें तथा इसकी मुख्य विशेषताओं पर चर्चा करें। 20
2. राजनीतिक संस्कृति को परिभाषित करें। इसके विभिन्न प्रकारों पर चर्चा करें। 20

भाग-ख

3. 'अधिकार और कर्तव्य सह-संबंधित हैं।' चर्चा करें। 20
4. मानवी अधिकारों की सर्व-व्यापी घोषणा से आपका क्या अभिप्राय है ? इसके महत्वपूर्ण प्रावधानों की व्याख्या करें। 20

भाग-ग

5. स्वतंत्रता के अर्थ तथा इसके विभिन्न प्रकारों पर चर्चा करें। 20
6. स्वतंत्रता तथा समानता को परिभाषित करें। स्वतंत्रता तथा समानता के मध्य संबंधों की व्याख्या करें। 20

भाग-घ

7. लोकतंत्र को परिभाषित करें। इसकी सफलता के लिए आवश्यक हालातों की व्याख्या करें। 20
8. लोकतंत्र के विशिष्ट-वर्ग सिद्धांत का आलोचनात्मक परीक्षण करें। 20